

Les necrològiques

Telèfon 972 186 400 Dissabtes i diumenges a partir de les 18 h. necros@elpuntavui.cat

COMUNICACIÓ

Jaume Sañé, un divulgador essencial de la fauna als grans mitjans del país

Mor als 62 anys a Alaska, per una malària agafada a Uganda, un col·laborador assidu de TV3 i que també ho va ser de Presència, entre molts altres mitjans catalans

Lluís Simon

El divulgador, naturalista, director i guionista Jaume Sañé i Pons, col·laborador en diferents programes de TV3, va morir fa uns dies a Alaska, segons van confirmar fonts de la família. El científic, natural de Taradell i de 62 anys, participava en un viatge per mostrar la fauna de la zona, que coneixia molt bé, a un altre grup de persones. Segons va informar *El 9 Nou* en una visita anterior a Uganda, Sañé s'hauria infectat de malària i la malaltia es va agreujar a l'estat nord-americà, on el últims dies havia estat ingressat en un centre mèdic mentre la seva salut empitjorava. Sañé va ser col·laborador del setmanari *Presència* i la *Guia d'estiu* (*El Punt*).

El divulgador havia voltat per països de tots els continents, tot i que també era especialista en la fauna autòctona de Catalunya. Va escriure una dotzena de llibres i la seva figura va esdevenir molt popular, també entre la mainada, gràcies a la participació en *Bèsties*, *Natura sàvia* i *Quèquicom*. També col·laborava en el programa matinal *Tot es mou*, on ahir es van fer ressò de la trista notícia. Des del 2016, el naturalista, que va estudiar biologia a la Universitat de Barcelona, gestionava l'empresa *Makote Travel*, una agència de viatges d'autor especialitzada en viatges, alguns de personalitzats, en diferents punts del planeta. A banda de la seva tasca coneguda a Catalu-

Jaume Sañé, en un dels seus viatges. ■

nya, va treballar en països com ara Austràlia, Indonèsia, Tailàndia, el Japó, Sud-àfrica, el Canadà, Islàndia, Xile, l'Argentina, Costa Rica, l'Equador, Veneçuela, Kenya, Tanzània i Moçambic. Amb 20 anys tenia un bon arxiu fotogràfic, va començar a fer divulgació dels seus coneixements. Primer de tot en publicacions locals i comarcals a TVE, on va ser director, guionista i càmera de la sèrie documental *Racones de verd*, el primer programa de televisió que va descobrir els espais naturals de Catalunya. També va

anar col·laborant en diversos programes divulgatius de la cadena tant en català com en castellà en espais com ara *Giravolt*, *Impactes*, *Oxígeno*, *El Escarabajo Verde* i *Qué animal!*. A TV3 va treballar durant deu anys per al programa *El medi ambient* fent més de 600 reportatges sobre temes ambientals de Catalunya i del món, i va ser director, càmera i realitzador de sèries documentals com ara *Bèsties*, *Un món bestial*, *Xarxa Natura* i *Kukurota*, la primera sèrie de divulgació de natura dedicada al públic infantil. ■

TOT RECORDANT

► **Natalia Estemírova (1958-2009)**. Historiadora, periodista i activista en favor dels drets humans nascuda a Rússia. Va treballar com a periodista al diari local de Grozni, també va treballar a la televisió, on va filmar tretze documentals sobre víctimes de la repressió russa, i va documentar desaparicions i refugiats durant el conflicte que va enfrontar dues repúbliques caucàsiques de la federació russa (Ossètia del Nord i Ingúixia). L'any 2000 es va fer membre del consell de l'Associació Memorial, que es dedica a la investigació històrica i a la defensa dels drets civils a Rússia i a diversos estats postsoviètics. Va rebre el premi Right Livelihood (2004), la medalla Robert Schuman (2005) i el premi Anna Politkóvskaia (2007). El juliol del 2009 va ser segrestada a Tsetxènia, on investigava nombroses violacions dels drets humans, i al mateix dia va aparèixer assassinada.

► **Anton Txékhov (1860-1904)**. Dramaturg i narrador rus. L'any 1879 es va traslladar a Moscou per estudiar medicina i el 1884 va obtenir el títol. Però tot i que la professió de metge era la seva principal vocació, va començar a publicar contes i articles, humorístics i satírics amb una gran fama, i d'aquests primers contes va passar a escriure assaig. La seva primera obra va ser *Ivanov* (1887), però el que realment el va portar a l'èxit van ser les seves quatre obres magnès: *La Gavina* (1896), *L'Oncle Vània* (1897), *Les tres germanes* (1901) i *L'hort dels cirerers* (1903). Aquestes obres plantejaven un repte tant per al conjunt dels actors com per al públic, perquè en lloc d'una acció convencional oferien un "teatre dels estats d'ànim" i una vida submergida en el text.

► **Lisa Gherardini (1479-1542)**. Coneguda com a Lisa de la Gioconda. Era membre d'una família de Florència i el seu nom va ser adjudicat al retrat de Mona Lisa, que havia estat encarregat pel seu espòs, un mercader de teixits i seda, a Leonardo da Vinci. Va mantenir una vida de classe mitjana ordinària i el seu retrat no es va fer famós fins segles després de la seva mort.

SOCIETAT

Josep Herms Mateu, un testimoni directe de la nostra història més recent

Va formar part de la Lleva del Biberó i va ser fet presoner per l'exèrcit franquista

Arnau Boix

Josep Herms Mateu, un supervivent de la Lleva del Biberó, va morir dijous passat, a l'edat de 103 anys, segons informa el mitjà de comunicació *Regió7*.

Va néixer a Avinyó l'11 de gener del 1920. Era el fill petit del metge del poble, i el seu germà, també metge, era al front d'Aragó a primera línia atenent els ferits i enterrant els morts. A finals del mes d'abril del 1938 va ser mobilitzat per l'exèrcit de la República per reforçar els fronts de l'Ebre i del Segre. En aquell moment havia començat l'ocupació franquista de Catalunya, i l'exèrcit feixista ja havia atacat Lleida, Gadesa, Balaguer, Tremp i Camarasa. Herms, juntament amb 30.000 nois més nascuts el 1920, van formar el que es coneix com la Lleva del Biberó. Després de presentar-se a la crida de la lleva, les notícies i les vivències directes del seu germà el van fer decidir per amagar-se, juntament amb un altre jove, a les muntanyes d'Avinyó. Allà van viure fins al febrer del 1939, quan un destaca-

Josep Herms Mateu - memoria.cat ■

ment de soldats franquistes els va localitzar. Els van fer presoners i els van enviar al

nou camp de concentració instal·lat a Igualada. Al cap d'un mes van ser transferits a un camp de Pamplona, després a un altre de Sant Sebastià, i finalment van ser obligats a incorporar-se a l'exèrcit franquista per fer el servei militar. L'any 2015, a *El Pedrís*, explica que allà eren "rojos separatistas" i "perros catalanes".

Quan la guerra va acabar, Herms va poder tornar a Avinyó, es va llicenciar en química i mecànica, i amb el temps va acabar esdevenint un alt directiu de l'empresa *Compañía Frabril de Carbones Eléctricos*, de Castellgalí, on va estar treballant durant 40 anys.

L'any 2018 va rebre un homenatge al saló de sessions de l'ajuntament de Manresa amb motiu del 80è aniversari de la Lleva del Biberó, i el següent any va rebre la medalla President Macià al Treball.

La cerimònia de comiat se celebrarà el dissabte, dia 15 de juliol, a les 11 del matí, a l'església d'Avinyó.